

Türkmenler Kimdir? Nerden Gelmiştir?

Category: Kitapcy,Taryhy makalalar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Türkmenler Kimdir? Nerden Gelmiştir? TÜRKMENLER KIMDIR? NERDEN GELMIŞTİR?

İlk kez 8. yy.'da bir Söğüt mektubunda geçen, 10. yy.'dan itibaren genel bir adlandırma olarak yerleşik hayata geçmiş Türkler için, ağırlıklı olarak da Müslüman Oğuz boyları için kullanılmaya başlanılan Türkmen adı bugün dar manada Türkmenistan Cumhuriyeti'nde yaşayan Türkmenler ile Irak, İran, Suriye ve Anadolu'daki Türkmen boylarına mensup olanlar için kullanılmaktadır.

Türkmenler, İslâmiyet'i kabul etmiş Oğuz boylarıdır. Türkmenler (Oğuzlar) 24 boydan oluşur. Başta Türkmenistan, Türkiye ve Azerbaycan olmak üzere Afganistan, Balkanlar, Rusya, Irak, Suriye ve İran'da yaşamaktadırlar.

Türkiye, Balkanlar, Irak ve Suriye'de yaşayan Türkmenler de, Türk olarak adlandırılır. Azerbaycan ve İran'dakiler ise Azeri Türkleri adını almışlardır. Anadolu Türklüğü'nün belkemiğini, Türkmenler oluşturur ve bağları oldukça güçlüdür. Hazar Denizi'nin ötesinde yaşayan Türkmenlere «Yaka Türkmenleri», Anadolu'da yerleşik Türkmenlere ise «Anadolu Türkmenleri» denir.

Türkmen adı; Türk men “ben Türküm”, Türk men “Türk insanı”, Tyurkman, Tyurkban Türkmen “Türkler'in yurdu”, Türk iman Türkmen “İmanlı Türk”, Tirkeman Türkmen “ok atıcı halk”, Türkmen “Türklerin esası, hakiki Türk”, Türk-manend Türkmen “Türk'e benzer” gibi değişik anlamlarında açıklanmıştır.

«Türkmen» kelimesi, İbn Kesir gibi bazı müelliflere göre imanlı Türk anlamına gelir. İranlılar, Müslüman Oğuzları Şamanist olanlardan ayırmak için “Türkî iman” (inanmış Türk) demektedir. Türklerin şaman geleneklerinden kopup İslamiyete geçmelerinden sonra Araplar tarafından Terk-i iman (imanını

terketmiş) yani eski Şaman inançlarını terketmelerinden dolayı bu ismin verildiği söylenir. Bu da süreç içinde Türkman ve nihayet Türkmen'e çevrilmiştir.

Oğuzlar'a «Türkmen» veya «Turkoman» denir. Son zamanlarda Türkmen terimi Müslüman Türk demektir. Fransız Türkolog Jean Deny görüşüne göre ise “men” kuvvet ekidir ve Türkmen “Türkler'in de Türk'ü", soyca Türk ya da soyu Türk ve öz be öz Türk" anlamına gelmektedir.

Modern Türkmenlerin tamamı, Orta Asya'nın büyük bir kesimini içine alan Batı Türkistan yöresindeki Oğuzların soyundan gelmektedirler. Oğuz kabileleri 7. yüzyılda Altay Dağları'ndan Sibirya stepleri üzerinden batıya hareket etmişler ve Güney Rusya ve İdil içlerine kadar girmişlerdir.

Türkmence, Ural Altay dil grubunun Altay kolunu oluşturan batı Türkçesinin bir versiyonudur. Türkmenistan'da yaşayan 6 milyondan fazla Türkmen ile Türkiye'nin genelindeki Anadolu Türkmenlerine Türk denir. İran'da 20 milyon Azeri Türkü ve Afganistan, Rusya, Azerbaycan, Balkanlar, Irak ve Suriye gibi ülkelerde yaşayan yaklaşık 100 milyon Türkmen tarafından konuşulmaktadır.

Türk Oğuzlar boyları büyük devletler kurarak, tarih boyunca kahramanlık, yiğitlikle, millet, bayrak, toprak vatanseverlikle tanınarak, kanlarını, canlarını bu uğurda vererek, yurtlarını düşmanlara vermeyerek, her karış topraklarına sahip çıkarak, varlıklarını, dillerini savunmuşlardır.

Türkler üstün başarılar elde etmekle, büyük uygarlıklar kurarak, günümüze kadar töresine, onuruna gelenek, göreneklerine atalarına bağlı kalarak sevgi, saygı gösteren Oğuzlar, Türklerdir, Türkmenlerdir.

Oğuzlar tarihleriyle, güçleriyle savaş alanlarında görünerek, tüm dünyanın neresinde bir Türk varsa orası Türkmenlerin yurdu, toprağı sayılmakla büyük bir millet olduklarını yüce tarihleri ile kanıtlamışlardır.

Aile (soy) obalar, obalardan boylar ve boylardan da Oğuzeli meydana gelmiştir. Oğuz elinde ise asıl oymak birliği boy'dur. Oğuzlar Selçukluların yönetiminde Yakın, Doğu ülkelerine

gelerek, yerleşerek üçüncü toplulukta XI. yüzyılda Karadeniz'in kuzeyinden Balkanlara inmişlerdir, öte yandan Oğuzlardan kalabalık bir nüfus da Seyhun'un orta yatağındaki şehirlerde yerleşmiştir. Göçebe Oğuzlar da Yörük diye tarihe geçerek, tanınmıştır.

26 Kasım 2015 y.

Kazım ÖZTÜRK

kazim.ozturk@yenikonya.com.tr Taryhy makalalar